

ZPRAVODAJ

Letošní první máj v Ústí nad Labem se vydařil

Prvomájová oslava v ústeckých Městských sadech i letos přilákala velké množství účastníků. Tentokrát dokonce rekordní počet. Předseda OV KSČM Pavel Vodseďálek tak mohl přivítat a představit naše kandidáty do podzimních parlamentních voleb, více než čtyřem tisícům příznivců, i těm, kteří prostě přišli oslavit svátek práce.

V hlavním projevu, poslankyně PS PČR a stínová ministryně školství Gabriela Hubáčková, promluvila o práci poslaneckého klubu v parlamentu, o tom, jak je těžké prosazovat nové zákony, které připravují právě poslanci KSČM. Hovořila i o velmi nebezpečné mezinárodní situaci a špatné politice EU při zvládání přílivu migrantů. Naše strana přichází s iniciativou na uskutečnění referenda k vystoupení z NATO. Gabriela Hubáčková je v našem okrese vedoucí kandidátkou do podzimních parlamentních voleb.

Tradičně promluvila i PaedDr. Květoslava Čelišová, předsedkyně okresního klubu zastupitelů za KSČM. Její projev byl zaměřen na situaci v ústeckém zastupitelstvu. To několik měsíců nebylo schopno dovolit jednoho člena do rady. V prosinci se radní stala právě doktorka Čelišová, díky konsenzu napříč zastupitelstvem. Situace v zastupitelstvu i nadále není dobrá. Část zastupitelů hájí především své, převážně jednostranně zaměřené zájmy, nereaguje na návrhy ke spolupráci a blokuje i potřebné materiály.

Oslava svátku práce byla zpestřena vystoupením děvčat ze souboru, Romano Jasnica a mažoretek a roztleskávaček z Domu dětí a mládeže. Celé dopoledne hrála, už

tradičně, skupina OLD BOYS. Byly v permanenci atrakce a soutěže pro děti, přijeli i motorkáři-veteráni. První máj se i letos ve stotisícovém Ústí vydařil.

Petr Brázda

Fotky – Jiří Capljuk

K HISTORII NAŠICH VŠEDNÍCH DNŮ

prof. Ing. Dimitrij Choma, DrSc.

(pokračování)

Bydlení, byty a bytová výstavba

Protože *bytová výstavba* vstoupila do života velkého počtu obyvatelstva země, je užitečné jí věnovat větší pozornost. Měl bych se v tom trochu vyznat. Více než deset let jsem pracoval ve výboru domovní samosprávy středně velkého bytového domu na Petřinách. Jako místopředseda jsem měl na starosti ekonomiku a administrativu a byl jsem proto aktivním účastníkem všeho toho, co se v letech devadesátých i pozdějších v tomto směru dělo: od převodu družstevních bytů do vlastnictví jeho členů, založení SVJ – společenství vlastníků jednotek – až po realizaci větších investičních akcí. A především mně trvalo osm let, než jsme se s manželkou stěhovali po skončení školy z koleje do normálního bytu. Proto jsem pečlivě sledoval vše to, co se v tomto směru dělo.

Ještě před koncem padesátých let v bytové výstavbě nastal *zásadní obrat*: tehdejší orgány strany a státu přijaly usnesení o *rozsáhlé bytové výstavbě. Každý občan má právo na slušné bydlení*. Mohli jsme i v té době říci: program je program, k realitě je to daleko. Ale v souvislosti s tím byl brzy přijat zákon o *stavebních bytových družstvech*. To už bylo něco konkrétního – bytová družstva jsou zde proto, aby byty stavěla. Mohli jste podat přihlášku a stát se jeho členem. To byl typ výzvy, na kterou se reaguje obratem – brzy jsme se stali členy jednoho pražského SBD s nízkým pořadovým číslem. Tvrzení jednoho z citovaných autorů v uvedené knize, že *bytová krize* trvala po celou dobu socialistického období a že k *získání bytu do užívání* bylo třeba známosti, samozřejmě spojené s korupcí, jsou v něčem nepřesná a v něčem dokonce nepravdivá. Staví-li se rok co rok 60–80 tis. bytů, tak to, čemu říkáme *bytová krize*, se v průběhu let mění zásadním způsobem. Člen družstva měl právo na byt podle pořadového čísla svého členství a byl včas vyzván, aby vstoupil do jednání. Tím netvrdím, že při rozdělování bytů prostřednictvím národních výborů nemohlo dojít k nejrůznějším přímluvám, které vnášely změny do pořadí. Ale při tak velkém počtu přidělovaných bytů ze státní výstavby mluvit o protekci jako jevu běžnému, je nesmyslné – protekce nemůže být masovým jevem. Mohla by vzniknout otázka: proč vlastně občané vstupovali do družstev, když zde probíhala státní výstavba a byty se přidělovaly zadarmo? Odpověď je jednoduchá – chtěli mít větší jistotu v získání bytu a tu opravdu měli. Navíc družstevní byty byly pro rodiny i ekonomicky únosné: pouze třetina jejich hodnoty se platila v hotovosti, na třetinu se poskytoval úvěr (na dobu 30 let, s úrokem 1–2 %) a třetinu financoval stát. Má to všechno nějaký vliv až do dneška? Jistě, bydlíte-li v domě družstevním nebo domě společenství vlastníků (jako člen), platíte měsíčně ve srovnání s jinými právními formami bydlení o několik tisíc korun méně.

Bytovou výstavbu v socialistickém období nelze hodnotit jinak než jako rozsáhlou. Za třicet let (před listopadem 1989) se postavilo na území ČR tisíce bytových domů a v nich 1,899 mil. bytů, z toho v družstevní výstavbě 38 %, ve státní 25 %, v rodinných domech 24 % a v podnikové výstavbě 13 %. Vzniklo celkem 300 nových sídlišť, z toho v Praze 54 s 200 tis. byty. Údaje ČSÚ o tom vypovídají zcela přesně. Snadno si spočítáte, kolika lidem se najednou život změnil k nepoznání. Znam to nejenom z vlastních zkušeností. *Šlo o jeden*

z nejdůležitějších vlivů na změnu životního stylu velkého počtu obyvatel. Do těch bytů se postupně nastěhovalo nejméně pět milionů obyvatel. Mezi nimi byli převážně ti, kteří sice i dříve bydleli, ale nebydleli dobře. Ale nešlo pouze o počet bytů, ale ve srovnání s minulostí (v pramenech, které uvádím, lze zjistit, že do roku 1945 více než polovina bytů neměla koupelnu a ústředně vytápěno bylo méně než 10 % bytů) se v průměru změnila kvalita bytů: k dispozici studená i teplá voda, koupelny, ústřední topení, společné prádelny (již před koncem sedmdesátých let počet uživatelů se snižoval, neboť nastala doba automatických praček) a sušárny, sklepní prostory. Vzpomínám na změny, které nastaly u nás čekatelů na katedře i fakultě: bytová nouze trvala dlouho, ale v polovině šedesátých let již všichni venkované měli normální *střechu nad hlavou* a mnozí Pražáci si bytové poměry zlepšili. Ještě jedno stojí za poznamenání: z našich sídlišť, na rozdíl od mnoha podobných v západních zemích, se postupně nestaly *slumy*. Jistě si vzpomínáte, že dnešní prezident po svém zvolení se stěhoval na Hrad nikoli ze střešovické vily, ale z bytového domu jednoho pražského sídliště. V tomto směru rozdíl mezi tím, jaká byla situace ke konci padesátých let a jaká o třicet let později, není srovnatelný.

Už je to tak, že když dva řeknou totéž, není to totéž. Proto na závěr k problematice bydlení, které jsme věnovali tolik pozornosti, dejme slovo známému českému filozofu **Erazimu Kohákovi**, který mnoho desetiletí žil v USA a v rozhovoru s redaktorkou Práva pro Salon uvedl toto: „Chodov je sídliště starého režimu, který se ještě staral o lidi a nejenom o zisk...podívejte se sama – magistrálu máme nedaleko, ale oddělili ji od nás kopcem, takže je tu ticho...Na starém režimu bylo mnoho zlého, ale také mnoho pozitivního. V exilu jsem si to nemohl přiznat, teď to nemohu popřít...díky panelákům se podařilo vyřešit bytovou krizi neskutečných rozměrů. Panelová sídliště nejsou ošklivá a poměrně malou investicí se jejich vzhled dá vylepšit, ale představují cenově dostupné bydlení pro nejširší vrstvy. A právě na takovém panelovém sídlišti bydlím přes dvacet čtyři let.“

Ještě nejméně dva vlivy v té době významně změnily způsob života velkému počtu rodin. Především to byla *motorizace*, která do života významněji začala vstupovat v průběhu let šedesátých a pokračovala v dalších desetiletích. Pamatuji si na to velmi dobře: početná skupina mladých pedagogů se obrátila na žižkovský Svazarm a brzy z nás byli řidiči a postupně i majitelé nových vozů. Netrvalo dlouho a začínaly komplikace s parkováním před bytovými domy i na sídlištích. Před časem se objevila zpráva z Itálie. Tam stanovili časový limit pro užívání starších automobilů, ale byly i výjimky. Pro MB 1000 a Š 120 a 105 platí: lze užívat bez omezení! Člověka, který jezdil v škodovkách, to jistě potěší. Na půl století ježdění mně stačily tři škodovky. Pro *každodenní život* (zejména pro venkovský) je to vynález k nezaplacení. V životě velkého města není nad hromadnou dopravu.

Pod tím druhým mám na mysli *chaty a chalupy*. Jistěže to nebyl tak masový jev jako např. motorizace, ale nebyl nevýznamný. Jak si vysvětlit ten neobvyklý rozvoj – říká se, že v Evropě to nemá obdoby. Jistě, byla zde předválečná tradice a tradice je faktor velmi důležitý. Ale pořizování chalup a chat bylo umožněno poměrně nízkými cenami vesnických domů a pozemků. Naše rodina má s tím zkušenosti a mohu to potvrdit. A protože se v té době venkov postupně vylidňoval, byly na prodej i celé domy, které si noví majitelé přizpůsobili pro svoje potřeby. Před časem jsem četl, že se tak lidé „klidili před politikou“. Jistě, i na tom něco bude. Ale člověk na venkově si mohl a může odpočinout i od jiných podob trápení. Jenom kvůli tomu se „druhé bydlení“ nepořizovalo. Dělal se to pro potřebu všech členů rodiny, zejména těch nejmenších.

Na skok ke svým krajanům

V životě už je to tak: můžete svou rodnou hrodu opustit, založit existenci někde zcela jinde, ale věk dětství a dospívání vás poznamená natrvalo. A změny v čase tam poznáváte lépe, neboť znáte minulost místa i života v něm. Nejezdil jsem na východ často, ale za to docela pravidelně. Tím lépe jsem pozoroval změny, jaké se zde udály. Jak se tam žilo před válkou? Obec s přibližně 120 domy a 600 obyvateli, 14 km severně od historického města Bardejova, u silnice Prešov - Bardejov – polské Gorlice, před válkou s minimální frekvencí (zato za války místo pohybu hord německé armády v roce 1939 do blízkého Polska a v roce 1941 ve směru na SSSR), dnes velice čilá. Převládali drobní rolníci. Ale ani těch několik bohatších nemělo sluhy a služby. Rodiny byly početné. V domech z dvacátých let byly nejčastěji dvě místnosti, z toho jedna sloužila i jako kuchyně. Znam dost případů, kdy zde žili rodiče, ženatý syn (vdaná dcera) s dětmi, ale i několik mladších sourozenců před odchodem „do světa“. Ve většině rodin žilo více lidí, než kolik toho malé hospodářství vyžadovalo. Až na studiu v Praze jsem poprvé slyšel, že tomu jevu se říká *agrární přelidnění*. Obec s městem neměla žádné spojení – chodilo se pěšky, vozem s koňským potahem jenom v případě i pro jiné potřeby. Ale těch, kdo chovali koně, mnoho nebylo. V hospodářství naprosto dominoval kravský potah. Docela dost mužů z vesnice před válkou pracovalo v USA, v Kanadě, ve Francii, ale také v Čechách – u sedláků, ale i jako podomní obchodníci. O nějakých pracovních příležitostech – s výjimkou služek v sousedním Zborově (kde žilo poměrně mnoho drobných židovských obchodníků) a v okresním městě Bardejově – nemohlo být řeči. Žilo se většinou na úrovni, kterou bych charakterizoval *na hranici mezi skromností a nouzí*. Ale byla to nouze důstojná – až na jednu rodinu všichni ostatní měli *vlastní střechu nad hlavou*, o kterou se ale báli. Vyhýbali se proto zadlužení, ke kterému docházelo v případě nemoci, ale i věna pro vdávané dcery. I proto často umírali bez lékařské pomoci. Nemám to z povídání, byl jsem svědkem toho, co se událo v naší rodině a v jejím nejbližším okolí. Není se proto čemu divit, že mezi nejznámější státní úředníky doby patřil *exekutor*. Byl schopen připravit rodinu o poslední *krávu – živitelku rodiny*. Tak se tomu hospodářskému zvířeti říkalo.

A přišel konec války a postupně nastaly změny. Začalo to zavedením autobusové linky se zastávkami i v naší obci, za několik let nato s napojením obce na elektrický proud. Dovedete si to představit, jak změnilo život rodin světlo žárovek místo lamp petrolejových? A to, čemu se říká *budovatelské úsilí v padesátých letech i později* v tomto případě znamenalo postavení závodů – v Bardejově např. JAS, výroba bot, kde pracovalo několik tisíc lidí místních, ale i z okolních vesnic. A další pracovní příležitosti: Prešov, Košice – pobyt v místě pracoviště, víkendy doma. Stejně tak tomu bylo i v sousedních okresech: ve Svidníku, Stropkově, Medzilaborcích, Snině, Humenném, Vranově atd. Dost mladých lidí se vystěhovalo do Čech a na Moravu – říkalo se tomu Nová Amerika. Mohu to ilustrovat na příkladu naší rodiny: dnes mám neteře a synovce nejenom na Slovensku, ale i v Čechách a v USA. Mezi mými krajany takových je mnoho.

Neprobíhaly ty změny k lepšímu až příliš jednoduše, bez problémů? Jistěže ne. Už v letech padesátých *kolektivizace*. Týkala se prakticky všech, neboť až na malé výjimky každý měl alespoň tu nejmenší výměru, na které hospodařil. Není pochyb, že dění na vesnici, o kterém píšu, je pro tuto dobu, ale i následující vývoj společné celému tehdejšímu československému venkovu. Jistě že jsou zde rozdíly: od technické vyspělosti výchozího období až po sociální strukturu rolnických hospodářství. Mimochodem – byla řeč o kravském potahu. V uveřejněných statistikách ze sčítání zemědělských závodů v roce 1930 byl i takový ukazatel:

potah pouze kravský, volský, koňský a jejich kombinace. Budete se divit, ale kravský převládal i v celostátním měřítku. Ale vraťme se do doby, o kterou se jedná. Proč se výzva ke kolektivizaci nepřijímala s nadšením? Protože rolníci velice dobře věděli, jak na tom byli a jsou, ale nebyli si jistí, jak se jim bude dařit ve společném hospodaření. I socialistický režim tento úkol považoval za nejobtížnější.

První roky hospodaření jistě nebyly jednoduché. Lidé si nejenom na nové poměry zvykali, ale bylo třeba se i učit, jak velké celky řídit. Netrvalo to dlouho a věci se měnily. Mimo jiné i díky tomu, že do zemědělských podniků nastoupili mladí absolventi vysokých škol. A byli to často děti z rolnických rodin. Učitelé a faráři přestali být jedinými vzdělanci na venkově. Vzestup hospodářských výsledků umožňoval i postupné zvyšování odměn. Sociální a zdravotní pojištění družstevních rolníků se stalo samozřejmostí. V rolnických domech ubývaly prostory pro hospodářské potřeby ve prospěch prostor pro bydlení. O tom, že systém družstevního hospodaření se osvědčil, vypovídá i následující: *v době bouřlivého roku 1968 se v ČSSR nerozpadlo ani jediné JZD. A do rozporu se socialismem se nedostali rolníci ani koncem roku 1989.* S takovým tvrzením se můžeme setkat i v pracích autorů textů *každodenní historie*.

To všechno jsem pozoroval při svých cestách na východ v letech padesátých až devadesátých. V roce 2008 kolektiv zdatných publicistů z naší obce vydal knihu *Chmel'ová – ľudia, roky, udalosti* (s. 304). Ve formě hesel je tam všechno, mimo jiné i přehled o těch, kteří v socialistickém období absolvovali vysoké školy. Absolventů všech možných odborností (učitelé, inženýři, právníci, lékaři, ekonomové aj.) jsem napočítal devadesát – co rok, to dva absolventi. O středních školách ani nemluvě, když možnost zde byla v autobusem dostupném 14 km vzdáleném okresním městě Bardejově, kde je gymnázium, průmyslová škola a obchodní akademie. O dalších možnostech v Prešově a v Košicích se středními i vysokými školami ani nemluvě. To všechno se týká obce, kde ve srovnání s poválečným obdobím je o něco více domů, ale o třetinu méně lidí. A kolik bylo podobných obcí nejenom na Slovensku, ale i v Čechách a na Moravě?

Čím tuto kapitolu uzavřít? Snad tímto konstatováním: *generace našich otců, z nichž mnozí poznali Ameriku a válčili v letech 1914–1918 na všech možných frontách, se přičinili ve svém životě o velké změny: od petrolejových lamp, kravského potahu a chození pěšky i na velké vzdálenosti k elektrickému osvětlení, rozhlasu, autobusovému spojení a k orbě traktory. A jejich nejstarší děti z desátých let dvacátého století navíc poznaly i televizi a automatickou pračku, zařízení, které více jak cokoli jiného osvobodilo ženy od práce doslova otrocké. To vnukové našich otců ve vyhledávači počítače se informují o petrolejových lampách a ptají se, zda bylo při nich možné číst.*

Příště pokračování: „Léta osmdesátá“

Úkoly OV KSČM a ZO KSČM (SSK) na červen 2017.

1. Na úrovni OV KSČM:

- vyhodnotit plán práce OV KSČM v Ústí nad Labem za I. pololetí roku 2017
- projednat plán práce OV KSČM v Ústí nad Labem na II. pololetí roku 2017
- projednat a zabezpečit členy okrskových volebních komisí pro volby do PS PČR

2. Ve výborech ZO KSČM a SSK:

- projednat a schválit okrskové volební komise pro volby do PS PČR
- začít připravovat a zajišťovat úkoly k volební kampani do PS PČR na podzim roku 2017
- projednat a schválit vyhodnocení plánu práce na I. pololetí roku 2017 a schválit plán práce na II. pololetí roku 2017

3. Na členských schůzích ZO KSČM a SSK:

- projednat zajištění okrskových volebních komisí pro volby do PS PČR
- projednat přípravu volební kampaně v souvislosti s volbami do PS PČR v okruhu své působnosti a v okrese Ústí nad Labem
- projednat a schválit hodnocení plánu práce za I. pololetí roku 2017 a projednat a schválit plán práce na II. pololetí roku 2017

4. Ekonomické úkoly:

- vyhodnocení placení členských příspěvků za I. pololetí roku 2017 včetně příspěvků na činnost
- upřesnit počet členů KSČM, kteří jsou osvobozeni od placení členských příspěvků a předat na OV KSČM
- vyúčtovat všechny finanční zálohy za I. pololetí roku 2017

5. Významná výročí 2017:

• 1. 6. 2017	Mezinárodní den dětí
• 10. 6. 1942	vypálení obce Lidice
• 22.6. 1942	přepadení SSSR fašistickým Německem
• 24.6. 1942	vypálení obce Ležáky

6. Akce na červen 2017:

5. června 2017 od 15,00 hodin	porada předsedů ZO KSČM a vedoucích SSK	zasedačka č.16
10. června 2017 od 10,00 hodin	vzpomínková akce Lidice/7,30 autobus Ústí n.L./ obec Lidice	
22. června 2017 od 15,00 hodin	20. zasedání VV OV KSČM	kancelář předsedy OV
29. června 2017 od 16,00 hodin	13. zasedání pléna OV KSČM	zasedačko OV číslo 16

Životní výročí ZO KSČM v měsíci červen 2017

Stanislav Matoušek	13.ZO	86
Jana Svobodová	13.ZO	89
Helena Urychová	13.ZO	72
Martina Bendová	13.ZO	42
Karel Majrich	17.ZO	84
Oldřiška Sovová	19.ZO	81
Oldřich Drozd	24.ZO	42
Zdeněk Kuba	24.ZO	74
Petr Richter	24.ZO	23
Miroslav Kašík	24.ZO	71
Vilma Vavřinová	3.ZO	73
Ladislav Tafi	36.ZO	68
Miloslava Tomášková	42.ZO	88
Petr Krajíček	5.ZO	40
Marcela Konšelová	50.ZO	68
Václav Novák	52.ZO	84
JUDr. Jan Michalec	52.ZO	75

**OV KSČM Ústí nad Labem všem jubilantům přeje
všechno nejlepší, hodně zdraví a osobní pohody**

„TO BYLA ALE ZLÁ DOBA“

Ach, jo...

To byla otrava, jít do obchodu a vůbec se nezajímat o to, zdali tam prodávají bezpečné hračky pro děti, jídlo v restauraci má stejnou gramáž, složení a cenu v Aši jako v Praze.

Ach, jo...

To byla otrava mít ještě před maturitou, vyučením jisté umístění a připravené pracovní zařazení hned po prožitých posledních prázdninách!

Ach, jo

Každý musel do práce a to si ještě mohl vybírat, zda přijme práci, kde se upíše třeba na 10 let a oni mu za to dají podnikový byt nebo nenávratnou půjčku na stavbu rodinného domku.

Ach, jo...

A ve spořitelně po narození potomka mu odepíšou z novomanželské půjčky 4.000,- Kč.

Ach, jo...

Například jistota, že pokud budu makat a neudělám průser, budu mít práci třeba až do penze, lidi neskutečně deptala...

Ach, jo....

Neskutečné násilí bylo pácháno na nemocných. Místo, aby byl vybírán regulační poplatek u lékaře a poté v lékárně včetně tučného doplatku jako v každé demokratické společnosti za léky, odbyli pacienta tím, že za jeden recept musel zaplatit jen jednu korunu a operační lůžko bylo vždy k dispozici jak pro otlého, tak pro štíhlého. Léky byly podávány personálem nemocnice a nemuseli jsme běžet do lékárny, kde to zaplatíme z vlastní peněženky, abychom dopřáli svým blízkým předepsanou léčbu lékařem při pobytu v nemocnici!

Ach, jo...

A co teprve vnucování sociálních jistot, že si můžeme s rodinou vyrazit na podnikovou dovolenou a vybrat si z několika nabídek, kde uhradil podnik polovinu ceny. A po odpracování 25 let v pracovním procesu měl člověk právo na odměnu a také při dosažení různých životních jubileí.

Ach, jo...

Ženský si vybrečely oči, když odcházely do důchodu po porození dvou dětí již v 55. letech. Kolik lidí tenkrát snilo o tom, aby mohli pracovat o 10 - 15 let déle.

Ach, jo....

Po operacích se dělo lidem také bezpráví. Zpravidla 6 týdnů se člověk zotavoval v nemocnici a poté doma. Vůbec mu nebylo dopřáno sladkého pocitu hrůzy, zda ho po návratu do práce hned nepropustí.

A co teprve, když vás do půl roku po operaci poslali do lázní. A ti komunističtí tyrani nám nedali žádnou možnost finanční spoluúčasti. Ne přátelé, nedali nám možnost zaplatit si ani třetinu. Letci, horníci, policajti měli každoročně plně zdarma nařízeny lázně pro rehabilitaci organismu.

Ach, jo...

A co to omezování osobní svobody, kdy každý člověk musel povinně bydlet a nemohl se ani zajít svobodně vyspat do kanálu, nebo pod most, a ještě byl nucen chodit do práce a také nemohl ani svobodně a demokraticky žebrať.

Ach, jo...

Bylo to opravdu děsivé a devastující období našich dějin. Z lidí a hlavně z dětí se stala bezcitná zvěř.

Za komunistů mladší vstávali v autobuse, aby pustili sednout ty starší.

Dnešní mladí již znají svá práva v demokratické společnosti a pěkně zůstanou sedět.

Vždyť jsme si je tak v demokracii vychovali!!!

Ach, jo...

Již nikdy nechci zažít sociální jistoty ani morální zhoubu, atd., atd., atd., která tenkrát panovala!!!

Konečně máme svobodu a nikdy se nevrátí ty špatné časy!

ZÁVĚREM JEDEN LIDSKÝ PŘÍBĚH

Tento příběh ukazuje, co schází dnešní společnosti. Úcta k bližnímu, láska k člověku, sebeobětování, vzájemná sebeúcta a mnoho dalších vlastností pro vzájemné spolužití.

„Příběh taxikáře“

Přijel jsem na zadanou adresu a zatroubil. Po několika minutách čekání jsem zatroubil znovu. Měla to být moje poslední jízda toho dne, a tak jsem si říkal, že bych mohl odjet, ale místo toho jsem auto zaparkoval, šel ke dveřím a zaklepal. "Chvilíčku", ozval se za dveřmi slabý hlas starší ženy. Slyšel jsem, jak tam něco táhne po zemi. Po dlouhém čekání se dveře otevřely. Stála přede mnou malá, přibližně devadesátiletá žena. Byla oblečená v hedvábných šatech a klobouček se síťkou, jako v nějakém filmu ze čtyřicátých let. Vedle ní stál na zemi malý kufřík. Byt vypadal, jako by v něm nikdo po mnoho let nebydlel. Všechna nábytek byl zakrytý prostěradly. Na stěnách nebyly hodiny, na poličkách nebyly, ani hrnečky ani nějaké ozdůbky.

V rohu stála kartónová krabice plná fotografií a skleněného nádobí.

"Pomohl byste mi odnést tu tašku do auta?" požádala, mě.

Odnesl jsem zavazadlo do auta a vrátil jsem se, abych pomohl té ženě. Chytla se mě za ruku a pomalu jsme šli k vozu. Neustále mi děkovala za laskavost. "To přece nic není", řekl jsem jí, "snažím se jen chovat se ke svým pasažérům tak, jak bych chtěl, aby se lidé chovali k mé matce".

"To jsi opravdu hodný chlapec", řekla mi. Když jsme se usadili do auta,

nadiktovala mi adresu a zeptala se, zda bychom mohli jet přes centrum. "To ale není nejkratší cesta", upozornil jsem ji.

"Ach ano, já vím", řekla. "Já nespěchám. Jsem na cestě do hospice".

Podíval jsem se do zpětného zrcátka. Její oči se leskly. "Už nemám žádnou rodinu", pokračovala tichým hlasem. "Lékař říká, že mi nezůstává moc času".

Pomalů jsem natáhl ruku a vypnul taxametr.

"Jakou cestou byste chtěla jet?" zeptal, jsem se.

Následující dvě hodiny jsme jezdili po městě. Ukázala mi budovu, kde kdysi dávno pracovala jako obsluha výtahu. Jeli jsme čtvrtí, kde s mužem žili jako novomanželé. Přivedla mě ke skladu nábytku, v němž byl kdysi taneční sál, kam chodila ještě jako malá holčička.

Občas mě požádala, ať zabrzdím před konkrétní budovou nebo uličkou. Seděla schoulená v koutku, beze slova. Najednou řekla: "Jsem již unavená, asi pojedeme".

Jeli jsme mlčky na adresu, kterou mi dala. Byla to nízká budova, něco jako maličké sanatorium s příjezdovou cestou podél průčelí. Jakmile jsem zastavil, přišli k autu dva ošetřovatelé. Opatrně jí pomohli vystoupit. Museli ji čekat. Otevřel jsem kufr, a zanesl její malé zavazadlo do dveří. Žena už seděla na kolečkovém křesle. "Kolik vám dlužím", ptala se a vytáhla kabelku. "Nic", řekl jsem.

"Vždyť si musíte vydělávat na živobytí", namítla. "Mám i jiné pasažéry", odpověděl jsem. Téměř bez přemýšlení jsem se k ní sklonil a objal ji. Ona mě také pevně objala.

"Daroval jsi staré ženě trochu štěstí", řekla. "Děkuji ti".

Stiskl jsem jí ruku a odešel. Dveře se za mými zády zavřely a byl to zvuk uzavírající další knihu života.

Na zpáteční cestě jsem nebral žádné pasažéry. Jel jsem, kam mě vedly oči, ponořený do myšlenek. Nemohl jsem ten den ani s nikým mluvit. Co kdyby ta paní natrefila na nějakého našťavaného řidiče, nebo na někoho, kdo by nechtěl tak dlouho čekat? Co kdybych jí odmítl splnit její prosbu nebo co kdybych byl jen párkrát zatroubil a prostě odjel?

Nakonec bych chtěl říct, že nic důležitějšího jsem ještě v životě neudělal.

Jsme zvyklí si myslet, že náš život se otáčí v kruzích kolem velikých okamžiků, ale ty velké okamžiky nás často zastihnou nepřípravené, protože jsou krásně zahalené tím, co někteří mohou považovat za maličkost.